

Hva gjør overdreven styring og kontroll med offentlig sektor?

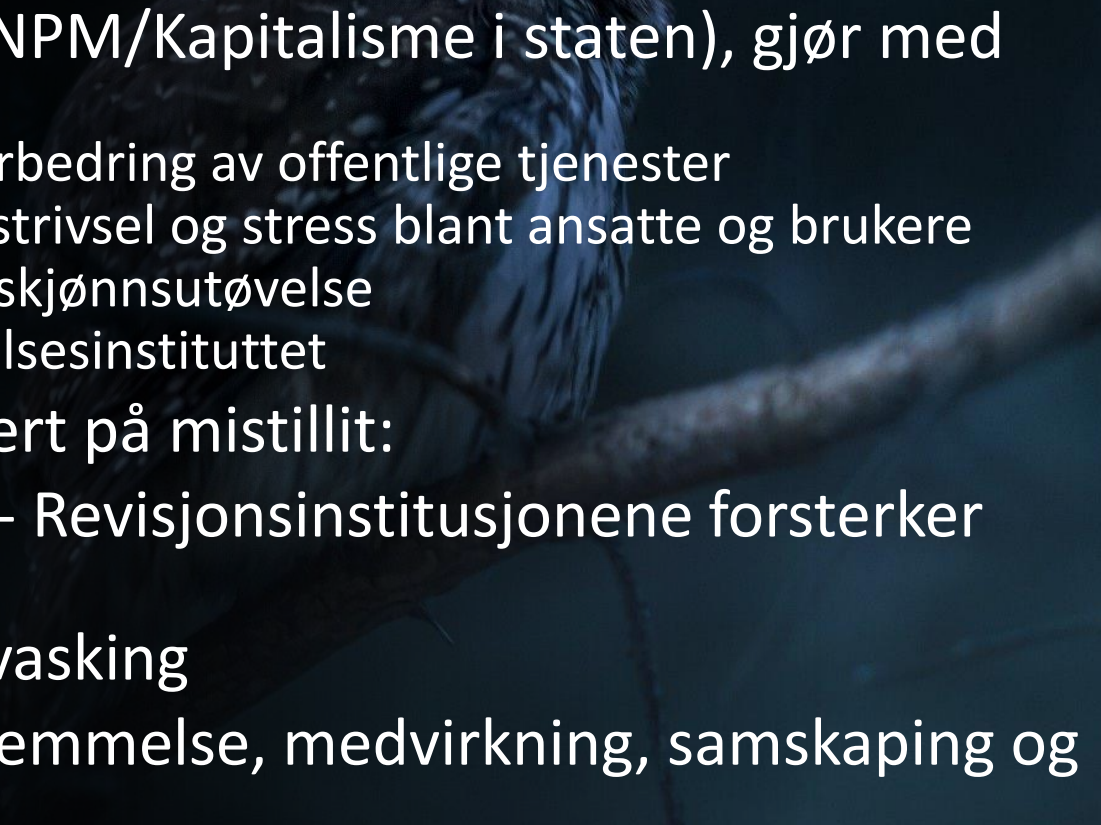
Om hvordan uhensiktsmessig administrativ styring og kontroll skaper uintenderte konsekvenser for kvalitet, resultater og motivasjon

Statskonferansen 2022

Kristin Reichborn-Kjennerud 08.06.2022.

Hva jeg skal snakke om

- Hva det nåværende styringssystemet, (NPM/Kapitalisme i staten), gjør med ansatte og brukere
 - Hvordan Mål- og resultatstyring hindrer forbedring av offentlige tjenester
 - Hvordan Mål- og resultatstyring skaper mistriivsel og stress blant ansatte og brukere
 - Hvordan NPM undergraver profesjonenes skjønnsutøvelse
 - Hvordan NPM undergraver medbestemmelsesinstituttet
 - NPM og prinsipal agent - et system basert på mistillit:
 - Overdreven styring og kontroll ovenfra - Revisjonsinstitusjonene forsterker systemets negative effekter.
 - Å ikke gjøre noe med systemet er tillitsvasking
 - NPM står i direkte motstrid til medbestemmelse, medvirkning, samskaping og bærekraft
-

MBOR hindrer forbedring

Detaljert mål- og resultatstyring kombinert med kostnadskontroll fører til rigid etterlevelse

Frykttkultur kombinert med stivbente mål og indikatorer undergraver samfunnsoppdraget

Prøving og feiling, for forbedring, er ikke mulig

MBOR skaper stress og mistrivsel uten å skape resultater

Samvittighetsfulle arbeidstakere strekker seg for langt

Arbeidsplasser er bygget opp rundt konkurranse, som skaper et utrivelig miljø

NPM-mekanismen dytter ansvaret for å produsere flest mulig antall enheter på kortest mulig tid nedover

Ikke rom for produktiv trivsel

MBOR undergraver profesjonenes skjønnsutøvelse

Krav om rapportering til kontrollformål stjeler tid

Den administrative logikken overkjører den faglige logikken

Meningsløst, repetitivt arbeid, manglende frihet i oppgaveløsningen og detaljkontroll skaper ikke gode resultater

Et system basert på mistillit: prinsipal-agent teorien

Teorien sier:

Underordnede ledere og ansatte har sin egen agenda og må kontrolleres. De vil kunne undergrave organisasjonens verdier. De er ikke til å stole på

Alternativet:

Det bør gis noen føringer og vi bør følge med på hvordan skattebetalernes penger brukes

Det er lurt å ha mål, men MRS kan ikke få monopol på mål.

Vi hadde mål og mening med det vi gjorde før NPM også

EIVIND FALKUM

MAKT

OG OPPOSISJON

I ARBEIDSLIVET

MAKTFORSKYVNINGER FRA 1900 TIL 2020

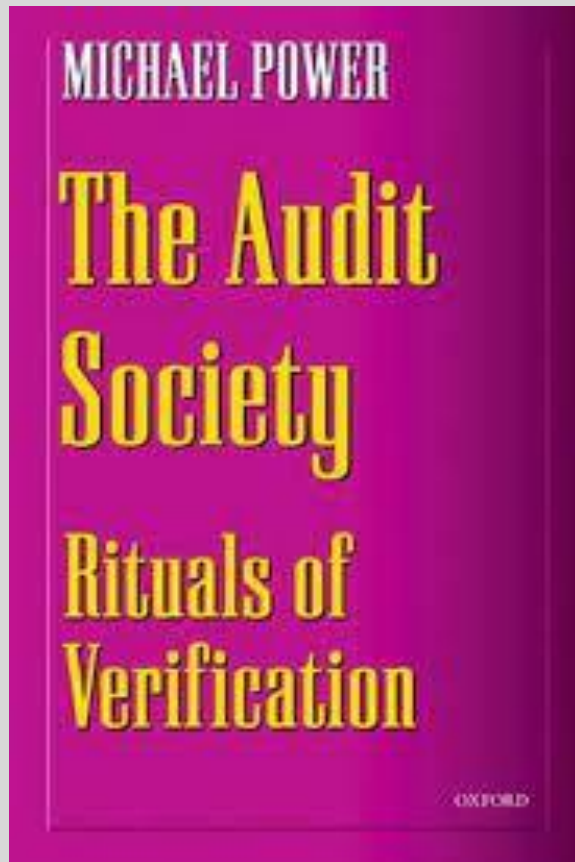
NPM undergraver ansattes medbestemmelse

Mer autoritære og totalitære tendenser i staten. Styring og kontroll gjennom liberalistiske mekanismer

Konsulentbruk i staten bidrar til avpolitisering og fraskrivelse av ansvar

Digitaliseringen intensiverer styringen og kontrollen med ansatte

Stadig nye «regulatoriske» krav og incentivordninger skaper flere oppgaver og stjeler folks tid

Overdreven styring og kontroll ovenfra i NPM

Revisjonsinstitusjonene konkluderer alltid med mangel på styring og kontroll

Det fører gjerne til mer overvåkning og kontroll av ansatte

Lederne svarer på kritikk ved å standardisere tjenestene

Ansatte får stadig mindre frihet i måten de kan løse oppgavene på

Å ikke gjøre noe med systemet er tillitsvasking

Fragmentering av staten og samhandling gjennom kontrakter skaper transaksjonskostnader som ingen tar med i regnestykket

«Governance» gjennom privatrettslige avtaler med store bedrifter reduserer politikere, ansatte og innbyggers handlingsrom

Administrative ansatte på alle nivå tjener mer og bestemmer mer enn fagpersonalet, over ting de ikke har greie på

NPM står i strid med samskaping og bærekraft

NPM inspirert av Thatcher og Reagan

De største partiene i Norge innførte NPM med stor entusiasme

Mye administrativ kunnskap og tid trengs for å delta i konkurranser i NPM. Det utelukker mange, spesielt mindre aktører

Staten som profittmotivert aktør har ikke rom for inkludering.

Systemet går tilslutt utover menneskers trivsel og produserer utenforskap

Takk for oppmerksomheten. Her er et utvalg av mine kronikker

Dagens Perspektiv: om hvordan Mål- og resultatstyring hindrer læring i organisasjoner

[SYNSPUNKT: Mål- og resultatstyring må fjernes | Dagens perspektiv](#)

Dagens Medisin: Om hvordan NPM skaper mentale helseutfordringer for ansatte og brukere

https://www.dagensmedisin.no/artikler/2022/02/22/npm--og-mental-belastning-pa-ansatte-og-brukere/?fbclid=IwAR0ZNqDA10s_GsH-JKRtUHnFXKj80zmB7O-6SkJ8KjKN5LmYt2ZN5AEXGk0

Aftenposten: Om hvordan en tillitsreform ikke er mulig uten å fjerne markedsstyringen i offentlig sektor

https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/0Gzmxo/det-er-ikke-mulig-med-tillitsreform-uten-aa-fjerne-markedsstyring-i-off?utm_source=kopierlink&utm_content=deleknapp&utm_campaign=bunn

Dagens medisin 2: Om hvordan pandemi, psykisk uhelse og NPM henger sammen

<https://www.dagensmedisin.no/artikler/2022/02/04/pandemi-psykiske-plager--og-new-public-management/>

Khrono: Om hvordan overdreven styring og kontroll dreper nytenking

<https://khrono.no/dreper-korona-nytenking/486359>

Aftenposten 2: Om hvordan konkurranser i staten skaper administrative og unødvendige kostnader

<https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/kJPV9j/konkurransesutsettingen-oedelegger-konkurransen-reichborn-kjennerud>

Dagsavisen: Om problemene med rammeavtaler (privatrettslige avtaler) når staten kjøper inn:

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2018/03/09/kontroll-til-besvaer/>